

обрав навчання за звичайною очною формою навчання. Крім того, навчання студентів за індивідуальними освітніми траєкторіями як засіб забезпечення здобуття дуальної освіти – це інвестиції в майбутнє. Справжній результат такого досвіду позначиться під час виконання професійної діяльності, здобуття подальшої професійної освіти, коли знадобиться висока міра відповідальності, самостійності, комунікативної і професійної культури.

Література

1. Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 5 верес. 2017р. NoNo 2145-VIII // Законодавство України /Верхов. Рада України. – Текст. дані. – Київ, 2017. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page>. 2. Коростіянець Т. П. Індивідуальна освітня траєкторія – освітня програма студента / Т. П. Коростіянець. // Науковий вісник Донбасу. - 2013. - № 1. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2013_1_18. 3. Плохій В. С. Казановський А. В. Модульна система професійного навчання: концепція, методика, особливості впровадження: Навчально-методичний посібник / В. С. Плохій, А. В. Казановський. - Видавничий центр КТ «Київська нотна фабрика» - 2000. – с. 284. 4. Вем'ян В. Г. Дуальна форма професійної освіти як умова ефективного рішення завдань модернізації освіти / В. Г. Вем'ян, В. Г. Тер-Ованес'ян // Психологія: реальність і перспективи. - 2015. - Вип. 5. - С. 29-34. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prp_2015_5_8.

УДК 378:37.014.6:005.6

РОЛЬ ВИКЛАДАЧА В УПРАВЛІННІ ЯКІСТЮ ВИЩОЮ ОСВІТОЮ З ВИКОРСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Г.М. Скоробрецьук

*Київський університет імені Бориса Грінченка
04053, м. Київ, вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, kubg@kubg.edu.ua*

Проблема вдосконалення системи вищої освіти з метою підвищення якості підготовки фахівців і наближення рівня їх професійної підготовки до міжнародних вимог є однією з найактуальніших. Отже, стратегічною задачею, що стоїть перед вітчизняною системою освіти в умовах її інтеграції в європейський та світовий освітній простір є приведення її до світових стандартів. Для реалізації визначеної стратегії одним із пріоритетних завдань, згідно з Національною стратегією розвитку освіти в Україні на період до 2021 року сьогодення є питання якості вищої освіти, а також розвиток інституційних механізмів, що її забезпечують, оцінювання її результативності та управління якістю вищої освіти [1, 124].

У Будапештсько-Віденській декларації [2] зазначається, що ключова роль у забезпеченні якісної вищої освіти, зокрема, належить викладачам. Також у декларації наголошується про необхідність створення на інституційному рівні сприятливіших умов для виконання викладачами своїх завдань задля забезпечення якості вищої освіти.

Сьогодні забезпечити належну якість підготовки здобувачів вищої освіти лише традиційними методами неможливо, тому що навчання у закладах вищої освіти має ряд істотних особливостей. Зокрема, наявне суттєве зменшення аудиторних годин (50 % та 25 % від загальної кількості годин, що відводяться на вивчення дисципліни для бакалаврів та магістрів денної форми навчання та до 15 % для заочної форми навчання), що не дозволяє студентам детально опрацювати під час занять матеріал, а викладачу ретельно оцінювати результати навчання, з одного боку; і великий обсяг самостійної роботи для студента - основну частину навчального часу (від 50 до 85 %) планувати і проводити без безпосереднього спілкування з викладачем, з іншого боку. Зазначені особливості вимагають від викладача наполегливого пошуку методів вдосконалення навчального процесу [3].

Відповідно пункту 1.6. Навчальні ресурси і підтримка студентів Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) [5, 14-15] ключовим обов'язком викладача закладу вищої освіти щодо забезпечення якості вищої освіти є забезпечення адекватними та легкодоступними навчальними ресурсами та підтримки студентів.

Аналіз також показав, що у процесі реалізації освітніх програм та заохочення до активної участі студентів у розвитку освітнього процесу на принципах студентоцентрованого навчання, викладання та оцінювання, які відіграють важливу роль у стимулюванні мотивації студентів, їх самоаналізі та залучення до освітнього процесу використання технологій дистанційного навчання сприяють викладачам реалізовувати такі функції як: сприяння уможливленню гнучких навчальних траєкторій для студентів; підтримка відчуття автономності у студентів та забезпечення для цього відповідного супроводу. Крім того, визнаючи важливість оцінювання прогресу студентів, процедури забезпечення якості для оцінювання на принципах студентоцентрованого оцінювання передбачають такі функції викладача як: підтримка студентів для розвитку навичок у сфері проведення тестування та екзаменування; надання відгуку студентам щодо результатів навчання та, за необхідністю, порад щодо освітнього процесу [5, 11-12].

В Київському університеті імені Бориса Грінченка використання технологій дистанційного навчання в умовах кредитно-трансферної системи організації освітнього процесу є однією з передумов підвищення якості освіти, що дає можливість студентам вибирати зручний час для вивчення і засвоєння навчальних дисциплін, викладачам – систематично керувати навчальною роботою студентів, контролювати й аналізувати їх діяльність та результати навчальних досягнень, що стимулює студентів до якісного засвоєння змісту освітньої програми. При цьому технології дистанційного навчання успішно доповнюють не тільки заочну, а й денну форми навчання, де кількість годин з дисциплін, що виносяться на вивчення з використанням технологій дистанційного навчання може досягати до 50 %. Перелік дисциплін та кількість годин, що вивчатиметься з використанням технологій дистанційного навчання, затверджуються на засіданні кафедри/циклової комісії, схвалюються рішенням Вченої ради структурного підрозділу та погоджуються проректором з науково-методичної та навчальної роботи університету [4].

Відповідно до Рекомендацій про порядок організації освітнього процесу студентів денної форми з використанням технологій дистанційного навчання в Київському університеті імені Бориса Грінченка [4] управління якістю освітою викладачем відбувається через низку наступних завдань:

- Навчально-методичне забезпечення дисципліни, що вивчається з використанням технологій дистанційного навчання, викладач розробляє відповідно вимогам Положення про електронний початковий курс та його сертифікацію.

- При розробці робочої програми відповідної дисципліни, в окремому розділі, викладач має відобразити систему використання електронного навчального курсу (ЕНК) в освітньому процесі.

- Викладач планує, організовує і контролює освітній процес студентів з використанням системи електронного навчання університету Moodle та його складових – «Електронного журналу» та веб-додатку «Електронний деканат».

- Відповідно до навчальних програм викладач наповнює електронні навчальні курси її складовими: лекційними матеріалами (у вигляді презентацій, відео -, аудіо - матеріалів тощо), завданнями для семінарських, практичних, лабораторних робіт, тестовими завданнями та ін.

- Викладач, що відповідає за проведення занять зі студентами з використання технологій дистанційного навчання, організовує ефективне вивчення курсу. Зокрема, проводить семінарські, практичні тощо.

- Викладач організовує студентам можливість зворотного зв'язку з ним, проводить он- та оф-лайн консультування студентів, зокрема, через форуми, чати, електронні повідомлення тощо.

- В системі електронного навчання викладач перевіряє та оцінює виконані завдання студентів, у разі необхідності - коментує їх, а також організовує проведення всіх видів проміжного та підсумкового контролю студентів, передбачених робочою навчальною програмою.

- За допомогою використання «Електронного деканату» викладач має можливість формувати звітні відомості про результати навчальної діяльності студентів відповідних дисциплін на основі матеріалів ЕНК.

Отже, на підставі проведеного аналізу можна констатувати, що використання технологій дистанційного навчання в освітньому процесі є дієвим інструментом для управління якістю вищої освіти на рівні викладача.

Література

1. Альохіна Г.М. Якість освіти у контексті сучасних трансформацій вищої освіти // Вища освіта України. – 2014. – № 3 (додаток 1). – С. 124–127.
2. Будапештсько-Віденська декларація про створення Європейського простору вищої освіти. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.edupolicy.org.ua/files/Budapest-Vienna_Declaration\(2010\).pdf](http://www.edupolicy.org.ua/files/Budapest-Vienna_Declaration(2010).pdf)
3. Положення про організацію освітнього процесу в Київському університеті імені Бориса Грінченка. – [Електронний ресурс]. – http://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/nmc.nd/polozennia_osv_protse_2018_n.pdf
4. Рекомендації про порядок організації освітнього процесу студентів денної форми з використанням технологій дистанційного навчання в Київському університеті імені Бориса Грінченка. – [Електронний ресурс]. – http://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/ndl.io/recomend_orhaniz_osv_protse_dtn.pdf
5. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). – К.: ТОВ «Поліграф плюс», 2015. – 32 с.

УДК 004.9

ВЕБ-ОРІЄНТОВАНА СИСТЕМА ЗБЕРІГАННЯ ТА ОБЛІКУ ВІДКРИТОЇ ЛІТЕРАТУРИ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ

М.О. Слабінога, І.З. Лютак

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, 76019, м. Івано-Франківськ, вул. Карпатська, 15, mslabinoha@gmail.com

Інформаційні технології, в сучасному їх розумінні, є галуззю знань, де спостерігається чи не найдинамічніший розвиток методів та засобів роботи. Відповідно, навчальна література в даній галузі знань зазнає постійних змін з метою актуалізації матеріалу викладання та видається, як правило, закордонними видавництвами, що ускладнює її замовлення та доставку. Крім того, актуальним питанням для студентів спеціальностей в галузі інформаційних технологій є вдосконалення навиків використання літератури та документації іноземною мовою для вирішення поставлених прикладних задач.

Існує велика кількість компаній, навчальних закладів та видавництв, які надають свою навчальну літературу, методичне забезпечення та довідкові матеріали у відкритий доступ з метою стимулювання студентів до вивчення тієї чи іншої технології. Однак, як правило, ця література не є систематизованою та розміщена на різних ресурсах в мережі Інтернет. Систематизація даних про цю літературу та розміщення посилань на неї дозволили б спростити доступ студентів (в тому числі, іноземців) до навчальних матеріалів, що є передовими напрацюваннями в їх галузі.

З метою вирішення даної задачі авторами була розроблена веб-орієнтована система зберігання та обліку відкритої літератури іноземною мовою. До системи на етапі розробки ставилися такі вимоги:

- Авторизація для модераторів та адміністраторів, спрощена авторизація для студентів (з метою обліку статистики відвідувань та скачувань);
- Розмежування літератури та матеріалів за спеціальностями;
- Можливість зв'язувати одну публікацію з декількома дисциплінами однієї спеціальності;
- Можливість сортування літератури та матеріалів за семестром, дисципліною, спеціальністю;
- Можливість додавати літературу як посиланням, так і файлом;
- Можливість зберегти список літератури у вигляді таблиці про забезпечення методичною літературою, що входить в ліцензійні та акредитаційні справи спеціальностей.

Для реалізації даної системи було використано веб-орієнтований підхід до розробки програмного забезпечення з використанням клієнт-серверної архітектури та зв'язком клієнтської та серверної частини з допомогою програмного інтерфейсу (API).